

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE

LIBERECKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V LIBERCI

Husova tř. 64, 460 31 Liberec 1, P.O.Box 141, tel. 485 253 111, sekretariat@khslibc.cz, ID nfeai4j, IČ 71009302

V Liberci 3. listopadu 2016

CHŘIPKA – PREVENCE ONEMOCNĚNÍ

Chřipka je nejčastější lidské infekční onemocnění, které každoročně postihne až 10% světové populace. Na rozdíl od běžných virových infekcí horních dýchacích cest, jež probíhají vesměs mírně, je chřipka závažné celkové onemocnění, které je každoročně příčinou úmrtí tisíců lidí na celém světě. Chřipku bohužel mnohdy považuje nejen laická ale i odborná veřejnost za banální infekci.

Chřipka atakuje nejen naše zdraví a ohrožuje životy, ale představuje i finanční zátěž – u jednotlivců se jedná zejména o ušlý čistý příjem a platby za pojišťovnami nehrazené léky; u zdravotních pojišťoven mj. o náklady na léčení komplikací chřipky a hospitalizace.

Očkování proti sezónní chřipce je stále nejlepší a nejlevnější způsob, jak snižovat nemocnost a úmrtnost a současně nejlepší způsob, jak omezovat šíření chřipky na další vnímavé osoby. Čím více osob je očkováno, tím méně se onemocnění v populaci šíří. Ideální čas na očkování je časně na podzim. Po očkování se přibližně za 14 dní vytvoří protilátky, které poskytují ochranu proti virům obsaženým ve vakcíně. Ochrana trvá obvykle 6-12 měsíců.

Účinnost vakcín závisí na antigenní podobnosti kmene viru chřipky použitého ve vakcíně s aktuálně cirkulujícími viry chřipky. Vakcíny proti chřipce pro sezónu 2016/2017 pro severní polokouli obsahují virus chřipky následujících kmenů: A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-like virus; A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-like virus, B/Brisbane/60/2008-like virus. Složení vakcíny je v souladu s doporučením Světové zdravotnické organizace pro severní polokouli a rozhodnutím EU pro sezónu 2016/2017. Na rozdíl od jiných běžně používaných vakcín, jejichž složení se v průběhu let nijak nemění, se složení vakcíny proti chřipce mění každý rok, aby bylo v souladu s kmeny, které budou s největší pravděpodobností cirkulovat v následující chřipkové sezóně. I proto je nutné absolvovat očkování opakovaně každý rok.

Mnoho studií ukázalo na benefit očkování proti chřipce pro osoby starší 65let, potvrdilo, že očkování seniorů redukuje riziko onemocnění pneumonií, riziko hospitalizace a úmrtí v průběhu chřipkové epidemie. Např. studie provedené ve Spojených státech amerických a ve Velké Británii ukazují, že s očkováním proti chřipce je spojená redukce úmrtí z jakékoliv příčiny v 30-50%.

Národní imunizační komise na základě odborných analýz doporučuje v České republice očkování u následujících skupin populace:

- ↳ starší osoby – věková skupina osob ve věku 65 let a více,
- ↳ osoby jakéhokoli věku (včetně dětí) s chronickým stavem, zahrnujícím následující kategorie nemocí:
 - chronická onemocnění dýchacího systému včetně diagnózy asthma bronchiale,
 - chronická onemocnění srdce a cév,
 - chronická onemocnění ledvin a jater,
 - chronická metabolická onemocnění včetně diabetu,
 - osoby s nedostatečností imunitního systému (vrozenou nebo získanou),
 - osoby s poruchou funkce průdušek a plic (tj. včetně poruch respiračních funkcí po poranění mozku, míchy, v důsledku křečových stavů nebo dalších neurologických či svalových poruch).

V těchto případech je očkování včetně očkovací látky hrazeno z prostředků zdravotního pojištění na základě znění zákona č. 48/1997 Sb.

Vakcinace proti chřipce je dále doporučována:

- těhotným ženám v kterékoliv fázi těhotenství a ženám, které plánují těhotenství během chřipkové sezóny,
- osobám, které zvyšují možnost nákazy rizikových skupin uvedených výše. Patří mezi ně zejména:
 - osoby, které o rizikové osoby pečují (zdravotníci a sociální pracovníci),
 - osoby, které žijí s rizikovými osobami v domácnosti,
 - osoby, které jsou v kontaktu s rizikovými osobami (zaměstnanci pošt, obchodů, služeb, pracovníci ve školství, dopravě apod.)

Dále se doporučuje očkování osobám, které při svém pracovním výkonu jsou vystaveny zvýšenému nebezpečí chřipkové infekce (zejména zdravotníci nebo personál v ústavech sociální péče apod.).

V České republice jsou používány trivalentní inaktivované, tedy neživé vakcíny proti chřipce. Z toho vyplývá, že nelze po očkování onemocnět chřipkou. Riziko těžkého poškození zdraví po očkování proti chřipce je extrémně malé. Mezi nejčastější místní nežádoucí reakce po očkování patří bolestivost, zčervenání a svědění v místě vpichu. Tyto potíže obvykle do 1-2 dnů odezní. Z celkových přechodných nežádoucích reakcí se může objevit teplota, malátnost či bolestivost ve svalch a to obvykle do 6-12 hodin po očkování. Očkování se provádí nejčastěji vpichem do svalu paže, u malých dětí do vnější strany stehna a provádí je praktičtí lékaři pro dospělé, pediatři a dále očkovací centra.

Proti chřipce se běžně doporučuje očkovat v období před předpokládaným výskytem chřipky, tj. od září do poloviny prosince. Očkovat však lze také v období sezónního výskytu chřipky, je ale třeba, aby se očkováná zdravá osoba vyvarovala možného kontaktu s touto infekcí, a to minimálně 14 dní po očkování, tj. dokud u ní nedojde k vytvoření dostatečné postvakcinační imunity. Pozdní očkování nemá vliv na kvalitu imunitní odpovědi, nezvyšuje riziko nežádoucích účinků ani nezhoršuje průběh případného onemocnění chřipkou.

K zabránění šíření respiračních onemocnění je kromě očkování proti chřipce také důležité dodržovat základní hygienické návyky tj. zakrývat si ústa při kašli a kýchání a po kašli a kýchání si důkladně mýt ruce.

MUDr. Harman Jaroslav
zástupce ředitelky odboru protiepidemického

Zuzana Balašová
tisková mluvčí KHS LK